

INFORMACIONS

Equipaments i serveis del parc

Jocs infantils, àrea de picnic, barbacoes, bar, fonts d'aigua potable, lavabos, aparcament i aparcament de bicicletes.

Recomanacions

Utilitzeu les papereres. No feu sorolls innecessaris. Observeu la vegetació sense malmetre-la. Cuideu el parc com si fos casa vostra.

Per a més informació:

Àrea Metropolitana de Barcelona
Servei de Promoció i Conservació de l'Espai Públic. www.amb.cat

DADES TÈCNiques I ESTADÍSTIQUES

Superfície: 11,2 ha

Inauguració: 1999

Projecte: *Claudi Aguiló*, arquitecte

Població de Ripollet 2010: 37.151 habitants

COM ARRIBAR AL PARC

Amb autobús:

620 Ripollet – Barcelona (Fabra i Puig), per carretera.

622 Ripollet – Barcelona (Sagrera / Fabra i Puig), per autopista.

621 Barcelona (Fabra i Puig) – Barberà del Vallès. Línia de servei amb tres recorreguts diaris, en horari de fàbrica i dies feiners. No circula a l'agost.

<http://www.autocaresfont.es/busexpres.htm>

Amb ferrocarril: Rodalies Renfe

Línia R3: estació de Montcada Ripollet

Línies R4, R7 i R12: estació de Cerdanyola del Vallès

Amb vehicle privat: des de Barcelona per l'autovia Sabadell -Terrassa (C-58), fins a la sortida de Ripollet. S'entra al municipi pel carrer de Sant Jaume i es continua pel carrer Balmes i la carretera de Santiga fins a trobar, a mà dreta, l'avinguda del Mediterrani i el parc.

Parc dels Pinetons

Un parc amb vistes

© ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA
Direcció de Serveis de l'Espai Públic

COORDINACIÓ, RECERCA I TEXTOS
Servei de Promoció i Conservació
Lurdes Planes i Sant-romà, geògrafa

DISSENY GRÀFIC
Oficina de Disseny
Enric Folch i Ursula Solars

CORRECCIÓ DE TEXTOS
Sira Flores i Corneja, correctora

INVENTARI DE VEGETACIÓ I PLÀNOLS
Roser Vives de Dellàs, enginyera agrònoma

FOTOGRAFIA
Ernest Costa i Sarcia / Rafael López-Monné / Lurdes Planes i Sant-romà / Ramon Torres

COL·LABORACIONS
Casa de Natura de Ripollet
Núria Machuca

IMPRESSIÓ
Apogreat

Setembre de 2011

SITUACIÓ

L'indret

La vila de Ripollet és a la vall baixa del riu Ripoll, poc abans de la seva confluència amb el Besòs. Forma part de la Depressió Prelitoral Catalana i de la comarca del Vallès Occidental. El parc és al nord del municipi, prop del límit amb Barberà del Vallès, en una zona dedicada tradicionalment a l'agricultura de secà, amb predomini de la vinya. El sector dels Pinetons és el més alt del terme (entre 90 i 130 m).

El parc i la ciutat

Ripollet, amb poc més de 4 km², és una de les poblacions més petites de la comarca (el nucli urbà no arriba a 1 km²). El parc dels Pinetons forma part d'un sector de nou creixement amb zones industrials, residencials i de serveis. Limita al nord-est amb el terme de Barberà del Vallès, al sud amb l'avinguda del Mediterrani i a l'oest amb el carrer del Torrent Tortuguier. La Rambla de les Vinyes (amb un nom que diu molt de l'ús anterior de la zona) és el passeig que comunica el parc amb el centre de Ripollet.

Des de la pineda dels Pinetons el sol s'alça darrere les muntanyes de la Serralada Litoral.

LA HISTÒRIA

El sector dels Pinetons de Ripollet ha estat poblat des de molt antic. L'any 2007, quan es van iniciar les obres de la tercera fase del parc, es va descobrir un important jaciment arqueològic. La troballa va resultar ser un assentament prehistòric de final de l'edat del bronze i principi de l'edat del ferro (entre 800 i 1.100 anys abans de Crist). Un poblat d'unes 90 cabanes, amb estructures d'emmagatzematge, d'habitació i de treball. També s'hi van trobar sitges i restes d'olles, geres i joies.

Tot i que actualment l'economia de Ripollet és de caràcter industrial, fins a mitjan segle XX l'agricultura va ser la seva primera font de vida. Els principals conreus, a part de la vinya, eren el blat de moro, les verdures, els llegums, les patates i el cànem. Durant el segle XIX l'espai dedicat al conreu va passar del 18,7% al 41% de la totalitat del terme i l'any 1920 es va construir el Celler Cooperatiu, proveït dels millors avenços tècnics de l'època per a l'elaboració del vi. A partir dels anys 1950-1960 va començar una forta decadència de la vinya i l'espai que ocupava aquest conreu va ser absorbit pel creixement del nucli urbà i per noves zones industrials.

Imatge del Ripollet agrícola en una zona propera al parc (primera meitat del segle XX). Centre d'Interpretació del Patrimoni de Ripollet

La verema prop dels Pinetons cap a 1965

Foto cedida per Alberta Mazuque

El Pla General Metropolità de 1976 va reservar un sector de més de 20 hectàrees de superfície per a la creació d'un nou parc metropolità, que esdevindria l'espai verd urbà més gran de Ripollet, pulmó i talaia de la vila. Les obres del parc es van iniciar l'any 1998 i progressivament s'ha anat ampliant fins a arribar a les 11 ha actuals.

COM ÉS EL PARC

El gran espai verd del parc dels Pinetons s'ha concebut amb voluntat d'integrar-lo en el paisatge de petites elevacions i planes del qual forma part. Aquesta idea, unida al fet de disposar de sistemes de recollida de l'aigua de pluja i reg amb aigües del subsòl, té com a valor afegit una reducció notable tant dels costos de manteniment com del consum d'aigua. El parc és totalment obert i té una part més urbanitzada, a tocar de les noves zones residencials de Ripollet, i una més naturalitzada, que s'identifica amb el paisatge proper.

Zona A. El brollador i les esplanades

Una gran plaça pavimentada és alhora vestibul i espai de benvinguda i acull un dels elements més característics del conjunt: el gran brollador, de 20 metres d'alçada, identificador del parc i visible des de lluny. A l'estiu és plaent apropar-se fins a la base del brollador i refrescar-se amb l'aigua que es despenja juganera, en moviment constant. A la vora dels camins de la part alta, una filera de talls i una de cirerers emmarquen l'espai.

Al costat de la plaça del brollador, i en paral·lel a l'avinguda del Mediterrani, hi ha un seguit d'esplanades a diferents nivells, amb alguns pins esparsos. Les separen talussos entapissats de gespa, romani, grevil·lea, teucrí o marfull i les connecten petits camins, rampes i escales. Tamarius, amb una delicada floració rosa, i pomeres, d'espectacular floració blanca, voregen alguns trams del recorregut. Tocant a una de les escales, per la banda de dalt, ressalta un ametller singular.

Florida de l'ametller singular

Zona B. Prats, vinyes i oliveres

Seguint cap a l'oest, el arbres es fan més abundants i les formes se suavitzen. Pins, alzines i oms de Sibèria regalen una ombra fresca. Sota seu hi ha l'àrea de pícnic, recentment renovada, amb taules, barbaques i servei de bar.

Un camí (que també és un carril bici) voreja el parc per ponent i tramuntana. En seguir-lo, després dels jocs infantils, es descobreixen a la dreta les parcel·les dedicades a alguns dels cultius més característics del secà mediterrani: l'olivera, l'ametller i la vinya, plantats per fer present i recordar l'ús agrícola, que durant segles havia estat ben arrelat a aquestes terres.

L'olivera és un arbret perennifoli de poca alçària (7-15 m). Té l'**escorça** llisa quan és jove, però amb el pas del temps es va fent més fosca, tortuosa i gruixuda. Les branques són esteses i flexibles i la **capçada** pot ser ampla i estesa, o arrodonida. Les **fulles**, de forma el·líptica i punxegudes, tenen el peciol curt i els marges corbats; són de color verd grisenc per sobre i piloses i argentades pel revers. Floreixen entre maig i juny, amb **flors** blanques, petites i agrupades formant ramells. El seu fruit és l'**oliva**, una drupa oval de color verd, que es torna negra quan madura. L'olivera s'adapta a qualsevol tipus de sòl. Resisteix la calor, el vent i la contaminació i no tolera les gelades fortes. És de creixement lent i pot viure fins a 2.000 anys. El seu conreu es coneix des de temps prehistòrics per l'aprofitament dels fruits. De l'oliva premsada se n'extreu l'oli, la producció més valuosa de l'olivera. Les fulles tenen propietats medicinals. La fusta, compacta i homogènia, és molt valorada en ebenisteria, torneria, marqueteria i escultura. Té una simbologia rica i antiga relacionada amb la pau, la fecunditat, la purificació, l'amor, la força, la victòria i la recompensa.

Les vistes

Des d'un punt enlairat del parc, s'evidencia la seva situació en una gran plana amb muntanyes a l'horitzó. Som a la plana vallesana, que forma part de la Depressió Prelitoral Catalana (coneguda també com el carrer Major de Catalunya) situada entre dues serralades: la Litoral al sud i la Prelitoral de nord-oest a nord-est. A la primera (que en aquest tram, entre el Besòs i el Llobregat, rep el nom de serra de Collserola) els dos punts més significatius són el Tibidabo i el turó de Montcada; a la serralada Prelitoral són el massís de Montserrat, el de Sant Llorenç del Munt (amb el cim de la Mola de 1.104 m) i el del Montseny.

La fauna

La situació dels Pinetons en una zona oberta, amb un mosaic d'espais humanitzats i diversos al seu voltant (agrícoles, fluvials, enjardinats, arbredes, matollars, prats, erms, etc.) incrementa notablement la riquesa faunística de l'indret, ja que els animals hi troben aixopluc i aliment abundant. Des de la Casa de Natura de Ripollet, propera al parc, s'han promogut estudis d'identificació d'espècies i un interessant projecte de cria en captivitat del xoriguer.

Aquestes són algunes de les espècies observades:

- **Aus:** tòrtores, pardals, estornells, picots, garses, tallarols, rossinyols, bosquetes, bitxac, cogullades, merles, gafarrons, verdums, caderneres, mallerengues, mussols, xoriguers i sibocs.
- **Rèptils:** serp verda i llargardaix ocel·lat.
- **Mamífers:** esquirols, conills i guineus.

LLOCS PROPERS D'INTERÈS

La pineda dels Pinetons

La pineda centenària dels Pinetons, situada al sud-est del parc, al turonet més alt del poble, dóna nom a tota la zona i és un indret emblemàtic pels ripolletencs. La formen uns 500 pins pinyers plantats a final del segle XIX en una zona que, per les característiques poc adients del terreny, no s'havia dedicat al conreu. Actualment tot el conjunt està molt envellit i l'Ajuntament ha endegat un projecte de regeneració, a 10 anys vista, del qual ja se'n poden veure els primers resultats positius. Seguint aquesta línia de reconeixement del valor de la pineda, el 25 de novembre de 2010, l'Ajuntament en ple va acordar protegir-la amb la declaració d'arbreda d'interès local.

En aquest fragment del poema *Corrandes d'exili*, el poeta Joan Oliver (Pere Quart) descriu amb senzilles i belles paraules el paisatge vallesà:

*En ma terra del Vallès
tres turons fan una serra,
quatre pins un bosc espès,
cinc quarteres massa terra.
"Com el Vallès no hi ha res."*

La Casa de Natura

La Casa de Natura de Ripollet és un equipament municipal dedicat a l'educació ambiental. Els seus programes i serveis s'adrecen a tota la població i un dels objectius principals és conscienciar, a partir de l'entorn més proper, de la problemàtica mediambiental i el sentit de la sostenibilitat, tant local com global. La proximitat del parc dels Pinetons, el converteix en lloc idoni per al desenvolupament d'algunes de les seves activitats (orientació i observació del paisatge, itineraris temàtics, etc.)

Per a més informació: <http://casanatura.ripollet.cat/>

Estepa blanca en flor

- Paviment dur
- Paviment tou
- Gespa i prat
- Vegetació singular
- Aigua potable
- Vista panoràmica
- Jocs infantils
- Àrea de picnic
- Barbacoes
- Bar
- Aparcament bicicletes
- Lavabos
- Límit àrea de picnic
- Límit zones
- Límit parc

Arbres del parc

Els perennifolis

Verds tot l'any amb fulles planes i més aviat petites de cutícula dura, fosca i brillant, per poder resistir temporades de sequera. N'hem distingit dos grups principals:

● Pins i altres coníferes

Plantes resinoses, amb fulles petites, estretes i allargades de cutícula molt dura.

- 1 Cupressus sempervirens, **xiprer**
- 2 Pinus halepensis, **pi blanc**
- 3 Pinus pinea, **pi pinyer**

● Altres perennifolis

- 4 Ficus carica, **figuera**
- 5 Quercus ilex, **alzina**
- 6 Olea europaea, **olivera**

● Els caducifolis

Molt variables amb el pas de les estacions, adaptats a llocs amb aigua abundant, de fulles més o menys grosses que cauen a la tardor.

- 7 Celtis australis, **illedoner**
- 8 Malus cv., **pomera**
- 9 Populus texana, **pollancre de Texas**
- 10 Prunus avium, **cirerer**
- 11 Prunus dulcis, **ametller**
- 12 Pyrus calleryana 'Chanticleer', **perera de flor**
- 13 Tamarix ramosissima, **tamariu estival**
- 14 Tilia americana, **tell americà**
- 15 Tilia cordata, **tell de fulla petita**
- 16 Ulmus pumila, **om de Sibèria**

■ Arbusts i altres plantes

- 1 Arbutus unedo, **arboç**
- 2 Cistus albidus, **estepa blanca**
- 3 Crataegus monogyna, **arç blanc**
- 4 Dorycnium pentaphyllum, **botgeta blanca**
- 5 Genista linifolia, **ginesta linifolia**
- 6 Genista umbellata, **ginesta**
- 7 Grevillea juniperina, **grevil·lea arbustiva**
- 8 Indigofera gerardiana, **anyil**
- 9 Lonicera japonica, **lligabosc japonès**
- 10 Myrthus communis, **murtra**
- 11 Pistacia lentiscus, **llentiscle**
- 12 Phlomis x marina, **ventelosa**
- 13 Phlomis viscosa, **ventelosa**
- 14 Phillyrea angustifolia, **aladem de fulla estreta**
- 15 Retama monosperma, **ginestera blanca**
- 16 Rhamnus alaternus, **aladern**
- 17 Rosmarinus officinalis, **romani**
- 18 Rosmarinus officinalis 'Mortiz', **romani**
- 19 Rosmarinus officinalis 'Postratus', **romani rastrer**
- 20 Teucrium fruticans, **teucri blau**
- 21 Viburnum tinus, **marfull**
- 22 Vitis vinifera, **vinya (var. garnatxa)**